

1. La noció d'autoaprenentatge de llengües

Tot aprenentatge té un component d'autonomia, d'autoaprenentatge, ja que és l'aprenent qui ha d'aprendre per si sol, és a dir, ningú no pot aprendre per ell.

Amb el terme *autoaprenentatge*, ens referim al fet que l'aprenent siga el responsable del seu propi aprenentatge, que siga ell qui definisca els objectius, les estratègies i els continguts per a assolir-los, que ho faça amb els materials més adients al seu estil d'aprenentatge i al seu propi ritme. L'autoaprenent ha de ser capaç, també, d'avaluar el seu procés d'aprenentatge i de reconduir-lo segons les seues necessitats.

Els centres d'autoaprenentatge de llengües són els llocs adequats per a dur a terme tot aquest procés d'autoaprenentatge. El Centre d'Autoaprenentatge de Llengües de la Universitat Jaume I disposa dels mitjans per a aconseguir que els aprenents arriben a convertir-se en autèntics autoaprenents: materials autocorrectius i materials d'orientació que faciliten la reflexió i l'autoavaluació. A més a més, l'aprenent pot comptar amb el consell de l'assessor, que l'ajudarà a realitzar l'anàlisi de necessitats que determinarà la concreció dels objectius per a confeccionar el pla de treball que haurà de seguir, amb els materials que el duran a la consecució d'aquests objectius.

No obstant això, la intervenció de l'assessor només es donarà en la mesura que l'aprenent la sol·licite. L'objectiu és que aquesta intervenció siga cada vegada menor a mesura que l'aprenent esdevinga més autònom i es vaja fent més responsable del seu aprenentatge. Podríem dir que l'assessor és una figura clau, junt amb l'aprenent, en el procés d'aprendre a aprendre.

Actualment hi ha una aposta clara a favor del foment d'autoaprenentatge en tots els camps, no només en el de les llengües, i en totes les modalitats: ensenyament presencial, ensenyament semipresencial i ensenyament virtual. Centrant-nos en aquesta última modalitat, a continuació veurem una petita mostra del que ens ofereix Internet per a l'autoaprenentatge del català.

2. Aprenentatge del català a través de la Xarxa

Els avanços científics i tecnològics han fet que abundin els suports i recursos per a l'aprenentatge del català. L'aprenentatge a través d'Internet s'ha anat imposant com una de les possibilitats més innovadores, ja que ofereix un gran ventall de possibilitats, com ara, la facilitat i flexibilitat d'accés o la diferència amb els suports tradicionals que el fan més atractiu per a l'usuari. Un altre avantatge és que la majoria dels programes permeten fer pràctiques i consultes teòriques, escollir el nivell més adequat, a més d'autoavaluar-se, la qual cosa indica ràpidament els progressos que fa l'aprenent o li mostra els aspectes que li presenten més dificultat i que encara ha de superar.

Seguidament descriurem alguns dels programes per a l'aprenentatge del català que podem trobar a la Xarxa.

3. Programa d'Ensenyament de la Llengua Catalana (PELC)

Aquest programa ha estat elaborat per la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears en col·laboració amb el Consorci per al Foment de la Llengua Catalana i la Projecció Exterior de la Cultura de les Illes Balears. S'adreça a les persones que ja tenen una certa competència en llengua catalana i que tenen interès per a adquirir nous coneixements relacionats, sobretot, amb els usos formals. S'hi pot trobar el nivell elemental, mitjà i el superior, que és encara en construcció.

Tots els nivells presenten una distribució bàsica dels continguts en dos grans blocs: *Coneixements gramaticals* i *Marc històric i social*. Cadascun d'aquests blocs se subdivideix en diferents aspectes de llengua: *ortografia, morfologia, sintaxi i lèxic*, que alhora inclouen diferents unitats que engloben temes específics tant des del punt de vista teòric com del pràctic.

S'hi pot accedir des de l'adreça <http://pelc.uib.es/recursos/index.html>. La primera vegada que s'hi accedeix, l'usuari haurà d'emplenar una fitxa amb les dades personals, la qual cosa li permetrà fer un seguiment de les activitats i de les visites a les pàgines de teoria i d'exercicis. El programa també ofereix la possibilitat d'autoavaluar els coneixements.

4. Servei d'Autoformació en Llengua Catalana (SALC)

La Universitat Pompeu Fabra (UPF) posa a disposició dels usuaris que estiguen interessats en l'aprenentatge del català aquest web que permet treballar diversos aspectes de la llengua, com ara: ortografia, morfosintaxi, lèxic, fonètica i dictats. Aquests aspectes s'hi poden treballar en el nivell elemental, mitjà i avançat, amb la possibilitat de consultar la gramàtica o el diccionari en l'enllaç de l'ajuda.

Per als qui accedeixen per primera vegada i vulguen determinar el seu nivell de partida, disposen de proves de nivell; aquestes proves també permetran en el futur anar avaluant els pro-

gressos que s'hi vagen fent, tot i que les activitats són autocorrectives per a poder fer l'autoavaluació immediatament. A més a més, es pot controlar el treball fet mitjançant una fitxa de seguiment personal.

S'hi accedeix des de l'adreça: <http://www.upf.es/gl>.

5. Plans de treball de la Universitat Politècnica de Catalunya

El Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) presenta aquests plans de treball que inclouen el nivell inicial, l'elemental, el de suficiència i el de proficiència.

En el nivell inicial es treballen continguts i activitats de morfosintaxi i de vocabulari, a més de les habilitats de comprensió oral i escrita, distribuïts en deu unitats.

El nivell elemental consta de dos mòduls dividits en deu unitats cadascun. Es treballen continguts d'ortografia, morfosintaxi, lèxic i l'habilitat d'expressió escrita. Al final del segon mòdul hi ha una prova de mostra.

El nivell de suficiència està dividit també en dos mòduls amb deu unitats cadascun, en les quals s'aborden continguts i activitats d'ortografia, morfosintaxi, lèxic i, a més, la pràctica de diversos tipus de textos en l'habilitat d'expressió escrita. Al final del segon mòdul, també hi ha una prova de mostra.

El nivell de proficiència consta de vuit unitats amb continguts i pràctiques d'ortografia, morfosintaxi, lèxic i expressió escrita. Al final, també apareix la prova de mostra.

Tots aquests plans de treball contenen enllaços al Servei d'Autoformació en Llengua Catalana (SALC) de la UPF i al Fitxer Lingüístic de la UPC.

L'avantatge indiscutible d'aquests plans de treball és l'estructura que presenten les unitats per a treballar tots els continguts que comprenen els diferents nivells, tot i que, com a material d'autoaprenentatge, no preveu l'autoavaluació al final del procés, però sí que permet autoavaluar-se després de cada activitat. Això pot ser degut al fet que, aquests plans de treballs estan adreçats a la comunitat universitària de la UPC i es poden seguir en diferents modalitats: en règim d'autoaprenentatge amb l'ajuda de l'assessor lingüístic i els materials de la biblioteca, a través d'Internet amb el seguiment de l'assessor lingüístic a través del correu electrònic i, finalment, com a complement de cursos semipresencials.

S'hi pot accedir a través de la següent adreça: <http://www.upc.es/slt/didactica/portada.htm>.

6. Curs d'Autoformació de Grau Superior de Coneixements de Valencià a través de la Xarxa

Aquest curs s'adreça a la comunitat universitària de la Universitat Jaume I i està pensat per a totes aquelles persones que no tenen temps d'assistir a un curs presencial en un horari fix. Es

basa en el sistema de l'autoformació, amb materials autocorrectius que permeten l'autoavaluació en el mateix moment de la realització de les activitats.

El curs consta de disset unitats, en les quals es treballen continguts i activitats d'ortografia, morfosintaxi, lèxic i expressió escrita. Aquestes activitats es presenten en fitxes de treball, elaborades al Centre d'Autoaprenentatge de Llengües (CAL) de la Universitat Jaume I, i amb la connexió a diferents webs que ofereixen eines per a l'aprenentatge del català, com ara, el Servei d'Autoformació en Llengua Catalana (SALC) de la UPF i el Fitxer Lingüístic de la UPC. En aquest curs, s'ofereix als membres de la comunitat universitària de l'UJI la possibilitat de rebre assessorament i de donar a corregir a l'assessora les activitats d'expressió escrita i les activitats obertes.

Al llarg del curs es proposen tres proves autoavaluatives per a comprovar la progressió que s'hi va fent. La primera prova es realitza, una vegada acabada la unitat sis, mitjançant un programa informàtic (Examinator) que permet l'autoavaluació; la segona s'ha de fer després de la unitat dotze, amb una prova de nivell avançat de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià, i, després de la unitat disset, es realitza la prova final al CAL de l'UJI, prova que confecciona l'assessora de català i que, si és aprovada, dóna dret a l'obtenció d'un certificat de nivell superior de coneixements de valencià que expedeix el Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Jaume I.

S'hi accedeix des de l'adreça: <http://sic.uji.es/serveis/slt/cursos/supxarxa.html>.

7. Curs d'aprofundiment i perfeccionament del català estàndard

Aquest curs elaborat per David Casellas ofereix informació sobre la diversitat dialectal del català i l'estandardització. Inclou informació teòrica i exercicis autocorrectius de gramàtica de nivell avançat, a més de tractar diversos aspectes conflictius de la gramàtica del català.

Encara que no permet autoavaluació després del procés d'aprenentatge, es pot fer l'autoavaluació immediatament després de les activitats gramaticals (bàsicament ortografia i morfosintaxi).

S'hi accedeix a través de: <http://www.geocities.com/Athens/Agora/6491/cc6.html>.

8. Intercat

Intercat és una iniciativa dels serveis lingüístics de nou universitats catalanes, de la Direcció General d'Universitats, cofinançada per la Unió Europea i el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació i les universitats públiques catalanes.

Sota el nom Intercat es recullen una sèrie de recursos per a l'aprenentatge del català, com ara: l'*SpeakCat* i la *Guia de conversa universitària*.

A banda, conté informació sobre la situació de la llengua a Catalunya i sobre els programes d'acollida cultural i d'intercanvi de llengües que ofereixen les universitats catalanes.

SpeakCat - Curs de català de supervivència. Curs adreçat als estudiants d'intercanvi o estudiants que provenen de la resta de l'Estat de parla no catalana.

Consta d'un seguit d'exercicis i activitats que permeten conèixer la gramàtica i el vocabulari bàsic per a iniciar-se a parlar en català.

Si se segueix el curs es pot optar per un itinerari establert o un de lliure. L'itinerari establert té deu unitats, dins de cadascuna es descriuen els objectius i figuren les fórmules i expressions de comunicació bàsiques. Hi ha la possibilitat de consultar el diccionari i un quadre gramatical.

També apareix una opció que es diu *context* que està dividida en deu temes amb activitats que treballen vocabulari bàsic: alfabet, preguntes auxiliars, nombres, telèfons, etc.

La *Guia de conversa universitària*. Ha estat elaborada pel Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona amb la finalitat de proporcionar als estudiants estrangers una eina que els done recursos per a la comunicació i que els facilite la integració en la comunitat universitària per poder aprofitar tots els serveis que aquesta els ofereix.

La guia està concebuda en dotze temes sobre lèxic relacionat amb les situacions comunicatives quotidianes centrades en l'àmbit universitari. Quan s'hi accedeix, s'ha de clicar damunt del tema preferit i apareix el recull lèxic; clicant damunt de cada mot s'hi pot escoltar la pronúncia. També hi ha un enllaç per a consultar la gramàtica i els vocabularis.

La guia apareix en les versions:

- Anglès/català - català/anglès: <http://www.intercat.gencat.es/guia/indexang.html>
- Alemany/català - català/alemany: <http://intercat.gencat.es/guia/alemany/index.htm>
- Castellà/català - català/castellà: <http://www.ample24.com/slc/castella/index.htm>
- Francès/català - català/francès: <http://www.ample24.com/slc/frances/index.htm>
- Portuguès/català - català/portuguès: <http://www.ample24.com/slc/portugues/index.htm>

9. Conclusió

De l'anàlisi feta a totes aquestes opcions per a l'aprenentatge del català que ens ofereix la Xarxa, podem concloure que totes ens donen la possibilitat d'aprendre català d'una manera més o menys autònoma. Es poden seguir cursos amb itineraris fixats o no, es poden triar els continguts o vénen ja marcats, es poden escollir les activitats o ja estan dissenyades prèviament. Això és degut al fet que gran part dels cursos (PELC, SALC, els Plans de treball de la UPC i el Curs d'Autoformació de l'UJI), encara que són d'accés lliure, estan adreçats a la comunitat universitària, la qual té l'opció de posar-se en contacte amb un assessor que l'aconsejarà i l'orientarà en el seu procés d'aprenentatge.

D'altra banda, també observem que aquests cursos o plans de treball aborden l'aprenentatge pràcticament de tots els aspectes lingüístics i gramaticals (ortografia, morfosintaxi, fonètica,

lèxic i vocabulari), però en desatenen uns altres, fonamentals, per al domini de qualsevol llengua. Aquests aspectes són els que es refereixen a les habilitats lingüístiques, tret de l'expressió escrita —que apareix en algunes ocasions—, però en cap dels cursos es treballa la comprensió escrita, la comprensió oral ni, per descomptat, l'expressió oral.

Pensem que, amb els mitjans amb què comptem, deu ser una qüestió difícil de resoldre tecnològicament. Però si es fa res per a resoldre-la i s'ofereixen uns productes on s'integren totes les destreses amb tots els aspectes lingüístics, només s'estarà oferint l'aprenentatge parcial de la llengua.